

בשאראת: אולי בתיה, אמו של מאיר שלו, כגשה, פעם, את נאיכה דודתי, בדרך ליד המעיין. שתי נערות כפריות על כיסת אדמה קטנה

"הדבר היה ככה" הוא ספר רב השראה, שנכתב בעדינות משמעותית סופרים גדולים, שבדקויות קטנות מגלמים משמעותיות אנושיות מרגשות. השראה זו, אני בטוח, נתקלו בה, כמוני, קוראים רבים שהספר גירה אותם לנבור בזיכרונותיהם. כי גם חיים שנראים רגילים שברגילים הם סיפור שיש בו פנינים שרק חדות עיני ולב אוהב כמו של שלו יכולים להרימם ממעמקי הנשייה לסדרת אותיות ומלים שקשה להתנתק מהן.

בחינת ההיסטוריה ממרחק של שנים נושאת בקרבה עצב מסתורי, ודווקא ההומור המקסים בספר הוא המעצבי ביותר. בספרו, שלו צובע את הלחיים החיוורות של ההיסטוריה.

ספרו החשוב של החוקר הפלסטיני הנודע עבד אל-מוג'יד חמראן, "מבט על השאלה הפלסטינית", סוקר את הסכסוך הישראלי-פלסטיני בעיני ביקורתית. הוא מעמת את הקוראים עם תולדות הסכסוך ועם הכוחות האדירים שחברו יחד נגד עצמאותו של העם הפלסטיני - ההנהגה הציונית, הבריטים ומנהיגי מדינות ערב. ובו בזמן שעם זה גורש ממולדתו הוצג, בעזרת ניצול ציני של נאומים מתלהמים של מנהיגי מדינות ערב, כאילו הוא התוקף. שקר שנמשך עד ימים אלה. כוחו של ספר זה לא בכתיבתו, אלא דווקא בוויכוח נוקב עם ההנהגה הפלסטינית שלא השכיחה להביא את גודל המתקפה. אמיל חביבי טבע את הסיסמה: "למען שלא ילך ניסיוננו המר לחינם". ספר זה ביכולתו להיות מענה לקריאה זו. אבל לצערי, הספר, עדיין, הוא נחלתם של מעטים.

ספרו של עודה בשאראת "חוצות ותוניא" ראה אור השנה בהוצאת עם עובד

סיציליה כאן, יפו בוערת!

בתשובה של הגנן לשאלתו של בן האצולה האנגלי, מהם האמצעים

ישראל גודוביץ

שיש לנקוט כדי להגיע לרשא מושלם - טמונה תמצית הספר: זה פשוט בתכלית - עונה הגנן ומונה אינספור הוראות ועבודות שיש לבצען במדויק, ולסיום: "ואם תעשה כך 300 שנה - יהיה לך רשא יפה בדיוק כמו שלי". בעולם האינסטנטיאלי שבו אנו חיים, משרד ספרו של קארל צ'אפק "שנת הגנן" (בבל, מצ'כית: רות בונדי) מסר חזק ואמיתי: "לגנן דרושות 1,100 שנים - אם אתם רוצים להשיג את מה שנחוצ". בקיצור: טיפוח ערכים בני קיימא לתועלת הדורות הבאים - נושא זר וטרדני לכל פוליטיקאי ואנליסט בן זמננו. בכך חבר צ'אפק לבן דמותו מלפני 2,000 שנה לערך, חוני המעגל, שראה זקן בן 70 שנה שותל עץ חרוב: "אני מצאתי את העולם נטוע בחרובים. כמו ששתלו עבורי אבותי - כך אני שותל לבני" (תלמוד בבלי, תענית, כג, א).

בעולם ההימורים היום, עולם שטוף במציאות וירטואלית ועושר אג'חי חפוז - היש למי הכוח והסבלנות לכל סוגי הוורדים, האירוסים, החרציות, הציפורנים ועוד מאות הזנים והסוגים הממלאים את גן העדן הצ'אפקי שהוא בעצם עולמנו כאן ועכשיו וגם בעוד 1,100 שנים?

הספר שלא זכה לתשומת לב ראויה הוא "התחתונים", מאת יורם שדה (כרמל).

שלוש הערות להקדמה:

1. מרבית הפרשיות והרמויות המתוארות בספר מוכרות לי אישית.
 2. בפרשת הבית ברחוב בת"ים 8 הייתי מעורב בדיעבד בתור מהנדס העיר תל אביב.
 3. התיאור בספר מנקודת ראות המחבר מדויק, ברם, את גרסתי שלי מעולם לא שיחררתי.
- הידיעה על הופעת הספר עברה מפה לאוזן, בעיקר בין גיבוריו וכל מקורביהם, והנה, למרות מטעני הנפץ הטמונים בו, לא זכה הספר לכותרות בנוסח: "רעידת אדמה", "קריסת מערכת שמירת החוק והמשפט", "סיציליה כאן? - יפו בוערת". למעשה, פרט לשלוש דקות תהילה בתוכנית החובבים הלאומיים - לא הוזכר כלל. לתומי חשבתי שהשופט עודד מודריק או היועצת המשפטית של עיריית תל אביב שרי אורן יגישו תביעות או קובלנות לטיהור שמם - והנה לא היו הדברים מעולם. הכלב נובח והשיירה עוברת. אולי כי הספר יצא בתקופת טרום הולילנד. אז מה הפלא שהספר לא זכה אפילו לשמונה ימי מילה על שולחן הכבוד בסטימצקי. כל מי שחפץ בו נאלץ להזמין במיוחד, וכל זה בתקופה שבה מערכת המשפט על כל מדוריה - מהתחתונים ועד העליונים - עומדת במבחן אמון הציבור.

ישראל גודוביץ הוא אדריכל. שימש כמהנדס עיריית תל אביב בשנים 1999-2000